

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۲۷ جنوری ۲۰۱۷

آغاز یک دوره جدید در ترکیه!

(بخش نهم)

دادستانی ترکیه برای رهبران حزب مخالف دمکراتیک خلق‌ها که سومین حزب بزرگ در مجلس ملی ترکیه محسوب می‌شود، به‌اتهام عضویت در حزب کارگران (پ.ک.ک) و هم‌دستی و همکاری با «تروریست» ها در مجموع تقاضای ۲۲۵ سال مجازات زندان کرد.

به‌گزارش خبرگزاری‌های ترکیه، خانم فیگن یوکسک‌داغ و صلاح‌الدین دمیرتاش رهبران مشترک حزب دمکراتیک خلق‌ها (ح.د.پ) به‌همراه هشت نفر دیگر از نمایندگان این حزب، حدود دو ماه است که در زندان به سر می‌برند. رسانه‌های ترکیه روز سه‌شنبه ۱۸ ژانویه ۲۰۱۷ - ۲۹ دی ۱۳۹۵، گزارش دادند: تحقیقاتی را که دادستانی دیاربکر در مورد رهبران ح.د.پ شروع کرده بود، پایان یافته و کیفرخواست دادستانی آماده شده است.

در کیفرخواستی که در مورد دمیرتاش آماده شده، وی به‌عنوان یکی از رهبران PKK/KCK و مسؤول شاخه سیاسی این سازمان‌ها معرفی شده و آمده است: وی در دوره‌های مختلف نیز در تشکل موسوم به‌کنگره جامعه دمکراتیک

DTK که در ماهیت ارگان قانون‌گذاری پ.ک.ک است، به‌عنوان یکی از مسئولان اصلی این نهاد، نقش آفرینی کرده است.

دمیرتاش، همچنین به «فعالیت تبلیغاتی به‌نفع سازمان تروریستی جدائی‌طلب(پ.ک.ک) و تلاش برای مشروع نشان دادن فعالیت های تروریستی این سازمان در جامعه» متهم شده است.

وی، همچنین به‌تشویق و تحریک مردم در رویدادهای ۸ - ۷ - ۶ اکتبر سال ۲۰۱۵ برای ریختن به خیابان‌ها و تخریب اموال عمومی متهم شده است.

در این رویدادها که با عنوان حمایت از مردم کوبانی سوریه در شهرهای بزرگ ترکیه و برخی شهرهای کردنشین این کشور رخ داد، حدود ۵۰ نفر توسط پولیس ترکیه کشته و صدها نفر زخمی شدند و خسارات زیادی به اموال عمومی وارد آمد.

دادستانی با اتهام تشویق و تحریک مردم به نافرمانی قانونی و ارتکاب جرم خواستار ۴۳ تا ۱۴۲ سال مجازات زندان برای دمیرتاش شده است.

رئیس مشترک حزب دموکراتیک خلق‌ها از یکی از اتهامات وارد شده به‌خود تبرئه شد اما هنوز سرنوشت ۱۰۱ اتهام دیگر وی نامعلوم است.

به‌گزارش خبرگزاری دوغان، دادگاه جزائی میدیات در استان ماردین که مسؤولیت رسیدگی به یکی از پرونده‌های صلاح‌الدین دمیرتاش را برعهده داشت وی را از اتهامات وارد شده در خصوص این پرونده تبرئه کرده است.

این پرونده در ارتباط با سخنرانی صلاح‌الدین دمیرتاش، در خصوص حکومت نظامی سال گذشته در جزیره و عملیات نیروهای امنیتی ترکیه در این شهر بوده است که دادستان جمهوریت ترکیه در استان شرناخ این سخنان را جرم به‌حساب آورده و با اتهام «تبلیغ برای گروه‌های تروریستی» علیه رئیس مشترک حزب دموکراتیک خلق‌ها پرونده تشکیل داده بود.

در این جلسه از دادگاه، وکلای صلاح‌الدین دمیرتاش به‌همراه مهمت علی آسلان، نماینده باتمان در پارلمان ترکیه حضور داشتند، صلاح‌الدین دمیرتاش، از زندان ادیرنه از طریق ویدئو کنفرانس در این جلسه به‌قرائت دفاعیه خود پرداخت که در نهایت قاضی پرونده به‌دلیل «عدم اعمال مجرمانه بر اساس قوانین موجود در این سخنرانی» وی را از اتهامات وارد شده تبرئه کرد. این اولین تبرئه صلاح‌الدین دمیرتاش از ۱۰۲ اتهامی است که به‌وی وارد شده است.

در کیفرخواستی که در مورد خانم یوکسک داغ صادر شده، آمده است: «وی به‌نقش آفرینی و مدیریت در تشکل DTK و یکی از رهبران سازمان تروریستی پ.ک.ک متهم است.»

در کیفرخواست وی همچنین آمده است: «وی در مقاطع مختلف با نقض قوانین و مقررات مربوط به‌تجمعات و تظاهرات و تشویق و تحریک علنی مردم به کین و دشمنی و ارتکاب جرم و نقش آفرینی در حوادث ۸-۷-۶-۲۰۱۵ میلادی، فعالیت داشته است.»

دادستانی با این اتهامات خواهان مجازات زندان بین ۳۰ تا ۸۳ سال برای خانم یوکسک‌داغ شده است. رهبران حزب دموکراتیک خلق‌های ترکیه به‌همراه هشت نفر دیگر از نمایندگان پارلمان و اعضای حزب دموکراتیک خلق‌ها(ح.د.پ) در آبان ماه ۹۵ روانه زندان شده اند.

تحقیقات دادستانی در مورد سه نماینده نیز بدون زندانی شدن آن‌ها در حال پیگیری است. این سه نماینده پیش‌تر دستگیر شده ولی به‌طور مشروط و با ممنوع خروج‌شدن، آزاد شده‌اند.

نمایندگی مجلس افراد بازداشت شده تا قطعی شدن محکومیت آن‌ها توسط دادگاه و تصمیم مجلس ترکیه ادامه خواهد داشت. ح.د.پ با ۵۹ نماینده، سومین حزب مجلس ترکیه است.

مصونیت سیاسی نمایندگان ح.د.پ و شمار دیگری از نمایندگان مجلس در ماه می ۲۰۱۶، به درخواست حزب حاکم عدالت و توسعه و حمایت بسیاری از نمایندگان احزاب مخالف لغو شد تا راه محاکمه این نمایندگان به‌خاطر مخالفت با دولت و برنامه‌های استبدادی اردو خان هموار شود.

نمایندگان این حزب به درخواست دادستانی که در حق شمار زیادی از نمایندگان ح.د.پ کیفرخواست حاضر کرده، برای حضور در دادسرا و بازپرسی جواب منفی داده‌اند.

دادستانی در پی مخالفت ح.د.پ با حضور نمایندگان در دادسرا، دستور داد تا این نمایندگان را با توسل به زور به دادسرا بیاورند.

ح.د.پ عملیات پولیس و دادستانی ترکیه را بیش از این که یک اقدام قضائی ارزیابی کند، یک عملیات سیاسی برای سرکوب مخالفان در ترکیه می‌داند.

حزب جمهوری‌خواه خلق، به‌عنوان بزرگترین حزب مخالف در مجلس ترکیه به‌این اقدام واکنش نشان داده و رهبر حزب کمال کلیچدار اوغلو تصریح کرده است که نمایندگان با رای مردم وارد مجلس می‌شوند و باید با رای مردم کنار بروند. او روند سیاسی در ترکیه را خطرناک و رو به دیکتاتوری مطلق دانسته است.

پارلمان ترکیه

البته حزب حاکم عدالت و توسعه ترکیه و رئیس جمهور این کشور از همین حزب، پس از این حزب دموکراتیک خلق ها با ۸۰ نماینده وارد پارلمان شد و حزب حاکم نتوانست دولت تک‌حزبی خود را همچون گذشته تشکیل دهد انتخابات جدید برگزار کردند. این انتخابات هم‌زمان بود با بمب‌گذاری‌های در میتینگ‌های حزب دموکراتیک خلق‌ها و موجی از اتهامات پوچی که اردو خان در سخنرانی‌های خود به‌رهبران این حزب نسبت می‌داد و مهم‌تر از همه حمله به پ.ک.ک و مردم کرد بود. اما با وجود این همه تبلیغات دولتی علیه حزب دموکراتیک خلق‌ها و جنگ و تروریسم دولتی علیه مردم کرد و پ.ک.ک، باز هم این حزب با ۵۹ نماینده وارد پارلمان شد.

این بار حزب عدالت و توسعه دولت تک‌حزبی خود را تشکلی داد اما توطئه و فشار بر علیه نمایندگان حزب دموکراتیک خلق‌ها که خود را مدافع مردم کرد، همه اقلیت‌ها، همجنس‌گراها، زنان و کارگران می‌داند تشدید شد. تا این که کودتای تحت کنترل کاخ ریاست جمهوری، شکل گرفت و این مسأله بهانه‌ای شد تا اردو خان برای برآورده کردن رویاهای بلندپروازانه خود خیز بردارد. او وضعیت فوق‌العاده در کشور اعلام کرد و در مدت کوتاهی بیش از ۱۱۰

هزار نفر از نظامیان، نیروهای پولیس، کادر آموزش و پرورش، بهداشت و درمان، دانشگاه‌ها، وکلا و... با توجیه شرکت در کودتا را از کار بر کنار کرد! و بیش از سی هزار نفر را نیز زندانی نمود. اکنون دوره سوم وضعیت فوق‌العاده در جریان است.

اردوخان و حزیش سال‌ها بود که رویای برگرداندن موقعیت امپراطوری عثمانی را در سر می‌پروراندند که اردغان در مقام ریاست جمهوری جایگاه امپراطور را پیدا کند و پست ریاست جمهوری از جایگاه تشریفاتی به جایگاه فرماندهی مطلق تبدیل شود و امر او برای همگان اجباری و اجرائی بادش بدون این که دولت و پارلمان قدرت دخالت داشته باشند. برای رسیدن به چنین اهداف مستبدانه، جنگ و تروریسم دولتی علیه مردم کرد، پ.ک.ک، حزب دموکراتیک خلق‌ها و همه مخالفین پارلمانی و غیرپارلمانی و حتی نمایش شبه‌کودتای چند ساعته و راه‌انداختن رعب و وحشت با سر بریدن‌ها و بمب‌گذاری‌ها، پاکسازی‌های وسیع در همه ارگان‌های نظامی، اداری و سه قوه مقننه، قضائیه و اجرائی و تحکیم موقعیت ریاست جمهوری، ورود ارتش ترکیه به خاک سوریه، عراق و همچنین نوکری پوتین و... همه و همه لازم و ملزوم یگدیگر بودند.

گزارش‌ها حاکی است که دولت ترکیه پس از کودتای نافرجام ماه ژوئیه بیش از ۱۱۰ هزار نفر از کارمندان دولت از جمله پرسنل نیروهای مسلح، قضات و دادستان‌ها، روزنامه‌نگاران و دانشگاهیان و مقامات محلی و سیاستمداران کرد و ترک را به اتهام حمایت از کودتا تصفیه و از کار برکنار کرده است.

تاکنون نزدیک به ۳۰۰ خلبان نیروی هوایی ترکیه در ارتباط با کودتا دستگیر یا از کار برکنار شده‌اند.

این بازداشت‌ها همزمان است با مداخله نظامی ترکیه در عمق خاک عراق و سوریه که تحت عنوان برخورد با گروه داعش صورت گرفته است. هر دو کشور سوریه و عراق خواستار خروج نیروهای ترکیه از خاک خود شده‌اند.

فرماندهی میدانی نیروهای متحد دولت سوریه **به ترکیه هشدار داد** که به استحکامات دفاعی این نیروها در شهر حلب نزدیک نشود. فرماندهی عملیات میدانی نیروهای متحد دولت سوریه هشدار داد هرگونه پیشروی نظامیان ترکیه به‌سوی مواضع دولتی سوریه و متحدانش در شمال و شرق حلب، با پاسخ «قاطع و کوبنده» همراه خواهد بود.

به‌گزارش خبرگزاری رویترز، فرمانده نیروهای متحد دمشق، هنگام بازدید از خطوط مقدم نبرد در شمال حلب، در بیانیه‌ای کتبی که به خبرگزاری رویترز تحویل داده شد، به ترکیه هشدار داد. در این بیانیه به نام فرمانده و ملیت آن اشاره نشده است.

در بیانیه نیروهای متحد دولت سوریه تصریح شده که پیشروی نیروهای ترکیه به سوی مواضع نیروهای متحد دمشق در شمال و شرق حلب، عبور از «خطوط قرمز» خواهد بود.

در این بیانیه آمده است: «ما به‌هیچ کسی اجازه نخواهیم داد که به بهانه جنگ با داعش، به سوی استحکامات دفاعی نیروهای متحد (دولت اسد) نزدیک شود.»

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه ایران، روز دوشنبه سوم آبان در نشست خبری هفتگی خود در مورد فشار ترکیه برای مشارکتش در **عملیات بازپس‌گیری موصل** از گروه حکومت اسلامی (داعش) گفت: «دیگرانی که به‌هر دلیل علاقه‌مند هستند در موضوع مبارزه با تروریست‌ها در داخل عراق مشارکت داشته باشند باید این اقدام را با مجوز دولت عراق انجام دهند.»

به‌گزارش خبرگزاری ایسنا، بهرام قاسمی در این باره افزود: «هیچ دولتی نمی‌تواند بدون اجازه دولت مرکزی عراق در این امر دخالت داشته باشد. این امری ناپسند است و اگر انجام شود بدعت خطرناکی است که می‌تواند نهایتاً گریبانگیر کسانی شود که این موضوع را رعایت نکردند.»

ترکیه بدون دریافت مجوز از دولت عراق حدود ۵۰۰ تن از نظامیان خود را در پایگاه بعشيقه در نزديکی موصل مستقر کرده و این نیروها در حال آموزش دادن به شبه‌نظامیان سنی و کرد عراقی برای مشارکت در عملیات موصل هستند.

دولت بغداد که از همپیمانان ایران است به ترکیه دستور خروج از خاک عراق را داده و با مشارکت ترکیه در عملیات موصل مخالفت می‌کند. ترکیه نیز درخواست خروج نیروهایش از خاک عراق را [با لحن تند](#) رد کرده است.

از سوی دیگر، پس از شبه‌نظامیان شیعه عراق، حزب‌الله لبنان به عنوان یکی دیگر از گروه‌های نزدیک به حکومت اسلامی ایران، علیه حضور نظامی ترکیه در عراق و اشغال خاک این کشور هشدار داده است. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، حسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله لبنان، یکشنبه دوم آبان گفت: «بعد از آن همه نبرد عراقی‌ها بر سر موصل، ترکیه آمده و می‌گوید که موصل تُرک است و باید به ترکیه بازگردد.»

دبیرکل حزب‌الله لبنان افزود: «درباره حلب هم همین‌طور؛ آن‌ها (ترکیه) می‌گویند که حلب از آن ماست نه سوریه.» رجب طیب اردو خان، رئیس‌جمهور ترکیه، در واکنش به این موضع‌گیری‌ها، بدون نام بردن از موصل افزوده بود: «برخی افراد نادان می‌پرسند عراق به ما چه ربطی دارد؟ اما آن جغرافیا بخشی از روح ما است.»

بخش‌های وسیعی از عراق از جمعه شهر موصل، در قدیم برای مدت‌ها تحت حکومت امپراتوری عثمانی بود. از جمله هادی عامری، فرمانده نیروهای موسوم به حشد الشعبی (بسیج مردمی) گفته است که اگر ترکیه نیروهایش را از عراق خارج نکند، با آن‌ها به عنوان «دشمن» برخورد خواهد شد. شبه‌نظامیان حشد الشعبی در عراق مانند حزب‌الله لبنان روابط گرمی با سپاه پاسداران حکومت اسلامی دارند.

در حالی که پیشتر نخست وزیر عراق [گفته بود](#) که نیازی به حضور ترکیه در عملیات بازپس‌گیری موصل نیست، نخست وزیر ترکیه در روز دوشنبه گفت که توپخانه این کشور در شمال عراق به پیشمرگ‌های کرد اقلیم خودمختار کردستان عراق در نبرد با حکومت اسلامی کمک کرده است. بن‌علی نیلدریم [تأکید کرد](#) که آتش‌باران توپخانه ترکیه علیه داعش به درخواست دولت اقلیم کردستان عراق انجام شده است.

ایران، حزب‌الله لبنان، شیعیان عراقی و افغان از جمله متحدان دولت بشار اسد در جنگ با مخالفان هستند. روسیه این نیروها را حمایت هوایی می‌کند.

به گزارش رویترز، سرکوب گسترده پس از کودتای نافرجام ماه ژوئیه مناسبات ترکیه با اتحادیه اروپا را تیره کرده است. چند ماه قبل از این حوادث، ترکیه و اتحادیه اروپا به توافق رسیدند که در ازای کنترل موج مهاجران به سمت اروپا مذاکرات مربوط به عضویت ترکیه تسریع و شرایط برای سفر شهروندان ترکیه به اروپا بدون اخذ ویزا فراهم شود.

با این حال اتحادیه اروپا از منتقدان اقدامات پس از کودتا در ترکیه است و می‌گوید، حکومت رجب طیب اردو خان از وضعیت فوق‌العاده برای سرکوب مخالفان خود استفاده می‌کند و اتهامات وی علیه طرفداران فتح‌الله گولن فاقد مستندات و شواهد لازم است.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، وضعیت فوق‌العاده به‌طور گسترده‌ای به دولت اجازه می‌دهد تا کارمندان بخش عمومی را اخراج کرده و رسانه‌ها، نهادها و انجمن را ببندد.

پیش‌تر [پارلمان اروپا در قطعنامه‌ای](#) به تعلیق مذاکرات درباره عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا را ی داد. هرچند این مصوبه پارلمان اروپا الزام آور نیست اما بنا بر گزارش‌ها بر روی کمیسیون اروپا که نهاد مذاکره کننده با آنکاراست، فشار خواهد آورد.

با وجود این مصوبه، کشورهایمانند فرانسه و آلمان طرفدار ادامه مذاکرات هستند و معتقدند قطع این مذاکرات ممکن است توافق اتحادیه اروپا و دولت ترکیه در زمینه کنترل مهاجرت را به خطر بیندازد.

رجب طیب اردو خان، رئیس جمهور ترکیه، گفته است که با ارائه لایحه‌ای از پارلمان ترکیه خواهد خواست تا مجازات اعدام را دوباره به قوانین قضائی بازگرداند.

پارلمان ترکیه در سال ۲۰۰۴ و با هدف زمینه‌سازی برای پیوستن به اتحادیه اروپا، مجازات اعدام از قوانین قضائی این کشور را حذف کرد. اما در پی کودتای نافرجام اخیر در ترکیه، رئیس جمهور این کشور، چند بار بر لزوم بازگشت این مجازات به قوانین ترکیه سخن گفته است.

دولت رجب طیب اردو خان، فتح‌الله گولن، روحانی ترک مقیم امریکا را به هدایت این کودتای نافرجام متهم می‌کند. همچنین خبرگزاری دولتی آناتولی پیش‌تر اعلام کرده بود که از زمان کودتای نافرجام ۴۱ هزار نفر بازداشت شده‌اند. گروه حکومت اسلامی (داعش) روز دوشنبه ۱۳ دی ۹۵، مسئولیت حمله به یک باشگاه شبانه در استانبول را در شب سال نو میلادی به عهده گرفت. [حمله‌ای که توسط یک مهاجم مسلح صورت گرفت](#) و به مرگ ۳۹۹ نفر انجامید.

باشگاه شبانه رینا پس از حمله

به گزارش خبرگزاری رویترز، این گروه در بیانیه‌ای که در کانال تلگرام منتشر کرده، مسئولیت این حمله خونین را به عهده گرفته است. پیش‌تر نیز داعش از کانال تلگرام برای قبول مسئولیت حملاتش استفاده کرده بود.

در این بیانیه آمده است: «در ادامه عملیات مقدس حکومت اسلامی علیه کشور حافظ صلیب، ترکیه، یک سرباز قهرمان خلافت، به معروف ترین باشگاه شبانه که در آن مسیحیان مشغول برگزاری جشن عید کفار بودند، حمله کرد.»

در ماه‌های اخیر، رابطه داعش و ترکیه متشنج شده است؛ گرچه نیروهای ترکیه پیش‌تر حضور داعش را در مرزهای خود تحمل می‌کردند، اما در ماه‌های اخیر دو طرف حملات به‌یکدیگر را شدت بخشیده‌اند. ترکیه از ماه اوت سال ۲۰۱۶، حملات به نیروهای داعش را در خاک سوریه آغاز کرد.

به‌نوشته روزنامه حریت، مقام‌های ترکیه حدس می‌زنند مهاجم باشگاه شبانه استانبول، احتمالاً از کشورهای آسیای مرکزی و مرتبط با گروه داعش باشد. پولیس ترکیه عکس سیاه و سفید و تاروی از مظنون این حمله منتشر کرده که از دوربین‌های مدار بسته به‌دست آمده است.

حمله به کلوب رینا در تنگه بسفر، آن هم هم‌زمان با آغاز سال نو، این کشور را بار دیگر در شوک فرو برده است. سال ۲۰۱۶ سالی پر از حادثه برای ترکیه بود؛ کودتایی نافرجام همراه با هزاران بازداشتی و چند حمله انتحاری خونین، ترور سفیر روسیه به‌وسیله یک پولیس امنیتی و آخرین آن حمله به باشگاه شبانه. شهروندانی از عربستان، مراکش، لبنان، لیبی، اسرائیل، هند، بلژیک و فرانسه در میان قربانیان این حمله بودند.

نومان کورتولموش، معاون نخست وزیر ترکیه در گفتگو با روزنامه حریت، در ادامه اظهارات خود به‌حمله مسلحانه کلوب شبانه رینا نیز اشاره کرده و گفت: به‌احتمال زیاد این تروریست از قرقیزستان به ترکیه آمده است. این نوع حملات را فقط یک گروه تروریستی نمی‌تواند سازماندهی کند. گروه‌های مختلف و افراد زیادی با یک هدف فعالیت کرده‌اند. مسأله مهم در نظر گرفتن تصویر بزرگ‌تری از این حمله تروریستی است. گروه‌های تروریستی که با آن روبه‌رو هستیم بی‌نهایت حرفه‌ای عمل می‌کنند. شاید در داخل نیز حامیانی دارند. تمام این احتمالات در حال ارزیابی است. ۹۲ نفر را که از طریق شبکه‌های اجتماعی از این حمله مسلحانه حمایت کرده بودند دستگیر و دادگاهی کرده‌ایم. اخیراً آماری تکان‌دهنده از طرفداران داعش در ترکیه منتشر شده است. یک نماینده سابق پارلمان ترکیه امروز جمعه درباره وجود ۵۰۰ هزار طرفدار گروه تروریستی داعش در این کشور هشدار داد و گفت که عناصر داعش با هواپیما به‌شهرهای استانبول و غازی عنتاب آمدند و سپس برای نبرد به سوریه رفتند.

محمد شکر از نمایندگان سابق حزب خلق جمهوری ترکیه از شهر غازی عنتاب در گفتگو با یک برنامه تلویزیونی تصریح کرد: در ترکیه حدود ۵۰۰ هزار طرفدار گروه تروریستی داعش وجود دارد.

وی افزود: ترکیه به کشوری با بنیان‌های سست تبدیل شده است که می‌توان در آن عملیات تروریستی اجرا کرد. با تدابیر کنونی نمی‌توان جلوی آن را گرفت.

محمد شکر گفت: تنها راه جلوگیری از این امر همان پاکسازی جغرافیائی است که تروریسم را متولد کرد. وی خواستار «پایان دادن فوری به تروریسم موجود در سوریه و عراق» شد.

این نماینده سابق گفت: بخش منفی قضیه این است که حدود ۵۰۰ هزار طرفدار گروه تروریستی داعش در داخل ترکیه وجود دارند.

معاون نخست وزیر ترکیه، اعتراف کرده است که سیاست کشورش در قبال سوریه پر از اشتباهات مختلف است و اکنون آن‌ها در پی جبران این خطاها هستند.

نومان کورتولموش، معاون نخست وزیر ترکیه در گفتگو با روزنامه حریت، طی اظهاراتی با اشاره به سیاست خارجی ترکیه عنوان کرده است: از سیاست‌مدارانی هستم که معتقدم سیاست خارجی ترکیه در قبال سوریه از ابتدا پر از اشتباهات فاحش است. اکنون نیز در تلاش برای جبران این اشتباهات هستیم. در مذاکرات خود با روس‌ها بر این مسأله تأکید می‌کنیم که در صورت ایجاد صلح در حلب می‌توان در تمام سوریه صلح ایجاد کرد. ابتدا رعایت صحیح آتش بس

و سپس چپش درست میز مذاکرات بسیار مهم است. در خصوص مسأله موصل نیز باید یک توافق جدید با دولت مرکزی عراق به وجود آوریم.

بخش شرقی حلب

در این میان ترکیه به بهانه مبارزه با داعش وارد سوریه شده است اما تاکنون درباره حملات ارتش ترکیه به کانتون‌های روژاوا خبرهای زیادی منتشر شده است. رئیس مشترک مجلس دموکراتیک سوریه، اعلام کرده است که سیاست اشغال سوریه توسط دولت ترکیه گسترش یافته و بهانه این کشور برای مبارزه با ترور واهی است.

منصور السلوم، رئیس مشترک مجلس دموکراتیک سوریه در گفتگو با هاوار نیوز، اعلام کرد: بعد از آن که منطقه از تروریست‌های دولت اسلامی عراق و شام (داعش) پاکسازی شد، ترکیه حملات خود را به شمال سوریه آغاز کرد. حملات ارتش ترکیه به این منطقه، به شکلی است که دیگر کشاورزان نیز نمی‌توانند به مزارع خود بروند. سربازان ارتش ترکیه هر روز در مرزها شهروندان عادی را هدف قرار می‌دهند. ما در برابر این سیاست‌های اشغال‌گرایانه ساکت نمی‌مانیم. ملت دیگر صبر و تحمل‌شان در برابر حملات ارتش ترکیه به سر آمده است.

وی افزود: سیاست‌های اشغال‌گرانه ارتش ترکیه با ورود به جرابلس آغاز شده بود و روزبه‌روز در حال پیشرفت است و تا باب کشیده شده است. ترکیه به بهانه مبارزه با تروریسم سیاست‌های اشغال‌گرایانه خود را پیش می‌برد. این تروریست‌ها چه کسانی هستند که ترکیه با آنان مبارزه می‌کند؟ ما فرزندان این سرزمین با خون خود این مناطق را از اشغال تروریست‌ها نجات دادیم. منبج را آزاد کردیم و اکنون منبجی‌ها در حال اداره منبج هستند. هدف ما پاکسازی تمام سوریه از تروریست‌های داعشی است.

ترکیه از مدت‌ها پیش بر ضرورت کنار رفتن بشار اسد از قدرت برای محقق کردن صلح در سوریه اصرار می‌کرد اما اخیراً و با نزدیک شدنش به روسیه، از اصرار خود بر ضرورت کناره‌گیری فوری اسد کاست.

دولت اسد ظرف شش سالی که از درگیری‌های سوریه می‌گذرد، هرگز چنین قوی نبوده است. شکست نظامی مخالفان اسد در حلب و پراکندگی و نفاق حاکم بر گروه‌های اپوزیسیون منجر به تقویت موقعیت حکومت دمشق شده است.

تشتت آرا و پراکندگی بی‌سابقه‌ای بین نیروهای مخالف دولت سوریه مشاهده می‌شود. مذاکرات صلح قزاقستان و شرکت با عدم شرکت در آن، باعث اختلافات و چنگانگی در نیروهای اپوزیسیون سوریه شده است. شکست نظامی در حلب و حال اختلاف نظر بر سر مذاکرات آستانه، تضعیف بیش از پیش این نیروهای مخالف اسد را به دنبال داشته است.

نیروهای مخالف دولت بشار اسد هرگز نتوانستند پیرامون سیاست واحدی به وحدت نظر برسند و موفق نشدند تا مبارزه خود با دولت بشار اسد را به‌طور منظم و هماهنگ با یکدیگر دنبال کنند.

درگیری بین پیروان این نیروها و گروه‌های مخالف بشار اسد نیز رو به افزایش است. موضوع تنها بر سر اختلاف نظر نیست. بلکه این گروه‌ها اهداف و سیاست‌های متفاوتی را دنبال می‌کنند.

وابستگی گروه‌های مخالف بشار اسد به کشورهای متفاوت نیز باعث آن شده که هر یک برای تأمین نظر کشور حامی خود سیاست متفاوتی در پیش بگیرد. از آن گذشته، اختلاف نظرهای ایدئولوژیک نیز به تشتت آرا در بین آن‌ها دامن می‌زند. برخی بیش‌تر از ایده‌های ناسیونالیستی پیروی می‌کنند و برخی دیگر از اهداف جهادگرایان سنی. برخی مخالف گروه تروریستی داعش هستند و برخی حتی به این‌گروه یا به القاعده وابستگی دارند.

در چنین شرایطی، سیاستی که دولت اسد در هماهنگی با متحدان خود در پیش گرفته نیز بر چند دستگی و پراکندگی حاکم بر این نیروها افزوده است.

اکنون شش سال از جنگ داخلی در سوریه می‌گذرد. بسیاری از رهبران گروه‌های مخالف اسد در جریان جنگ داخلی سوریه کشته شده‌اند و ائتلاف‌های سیاسی و نظامی بسیاری پدید آمده و سپس از بین رفته‌اند. آخرین تلاشی که در راستای ائتلاف بین نیروهای جهادگرا و میانه‌روی اپوزیسیون سوریه صورت گرفته بود، پس از شکست حلب آشکارا بی‌حاصل خاتمه یافت.

واقعیت این است که دولت اسد از آغاز جنگ داخلی تا زمان پیروزی حلب، هیچ‌گاه چون امروز چنین قدرتمند نبوده است. حمایت و پشتیبانی مشترک روسیه و حکومت اسلامی ایران باعث بقای دولت اسد شد، حال آن‌که حمایت کشورهای متفاوت از اپوزیسیون اسد با انگیزه‌های متفاوت صورت می‌گرفت و عملاً منجر به پراکندگی آن‌ها شده؛ همان پراکندگی که تضعیف جدی آن‌ها را در نبرد با دولت سوریه رقم زده است.

نمایندگان آن دسته از گروه‌های اپوزیسیون که برای شرکت در مذاکرات صلح آستانه اعلام آمادگی کرده‌اند، تنها بخشی از نیروهای به‌اصلاح «میانه‌رو» مخالف بشار اسد را نمایندگی می‌کنند. پیوند این گروه‌ها که در چارچوب ارتش آزاد سوریه با دولت اسد می‌جنگند، عملاً بسیار ضعیف بوده است.

اکثر این گروه‌ها در بخش شمالی سوریه به نبرد علیه ارتش دولتی مشغول بوده و از حمایت و پشتیبانی ترکیه برخوردار بودند. حال آن‌که گروه‌های دیگر که عمدتاً حمایت عربستان سعودی و کشورهای غربی را داشتند در مذاکرات قزاقستان شرکت پر رنگی ندارند.

هدایت مذاکرات صلح قزاقستان بر عهده محمد علوش است. محمد علوش ریاست دفتر سیاسی جیش‌الاسلام را بر عهده دارد. جیش‌الاسلام عملاً ائتلاف گروه‌هایی از شورشیان و مخالفان اسد را در بر می‌گیرد که عمدتاً نیروهای جهادگرای سنی و میانه‌رو تشکیل می‌شوند. عمده فعالیت این گروه در مناطق نزدیک به دمشق است.

محمد علوش خارج از سوریه زندگی می‌کند. انتخاب او به‌عنوان سرپرست نمایندگان مخالف دولت اسد در مذاکرات صلح آستانه به‌خاطر آن نبوده که او نفوذ ویژه‌ای بر گروه‌های مخالف دولت اسد دارد. در واقعیت امر، او از چنین نفوذی برخوردار نیست، بلکه علت انتخاب او این است که او عضو کمیته عالی مذاکرات است، یعنی کمیته‌ای که توسط کشورهای غربی و عربستان سعودی سال ۲۰۱۵ تأسیس شد. این در حالی است که عربستان سعودی عملاً در مذاکرات شرکت ندارد.

گرچه کمیته عالی مذاکرات نماینده وسیع‌ترین گروه‌های مخالف دولت اسد به‌حساب می‌آید، ولی به مذاکرات آستانه دعوت نشده است. کمیته عالی مذاکرات ابراز امیدواری کرده است که گفت‌وگوهای قزاقستان گامی مهم در مذاکرات صلح ژنو باشد.

روسیه رسماً از دولت ترامپ درخواست کرده است تا در مذاکرات صلح آستانه شرکت کند. روسیه ابراز امیدواری کرده است که مشارکت امریکا در مذاکرات قزاقستان نه تنها راهگشای حل بحران سوریه واقع شود، بلکه زمینه‌های

تنش‌زدائی در مناسبات بین امریکا و روسیه را نیز فراهم آورد. ترامپ نیز از کاهش حمایت امریکا از نیروهای مخالف اسد سخن گفته است. در چنین صورت اجرا شدن چنین سیاستی، نیروهای مخالف اسد به شدت تضعیف خواهند شد. روسیه اعلام کرده است که مذاکرات آستانه جایگزین و تبدیلی برای مذاکرات صلح سازمان ملل در ژنو نیست. اما برخی از نیروهای وابسته به اپوزیسیون سوریه نگران هستند که روسیه با برپائی مذاکرات آستانه خواهان دور زدن مذاکرات ژنو و از این طریق به دنبال هدف دامن زدن به تشتت و پراکندگی در بین نیروهای مخالف اسد باشد.

محمد علوش از حمایت عربستان سعودی برخوردار است

محمد عبود، یکی از اعضای کمیته عالی مذاکرات معتقد است که رفتن به آستانه برای نیروهای اپوزیسیون سوریه خطرناکتر از رفتن به ژنو است. او می‌گوید: «در ژنو، نیروهای اپوزیسیون یک جبهه‌سیاسی را شکل می‌دادند که به لحاظ بین‌المللی به رسمیت شناخته می‌شد. حال آن‌که در مذاکرات آستانه خیلی چیزها ناروشن است و از آن گذشته حضور روسیه مشکل ساز است، چون این کشور، نیروی است اشغالگر و نمی‌تواند نقش میانجی را ایفا کند.» این عضو کمیته عالی مذاکرات سوریه معتقد است که این همایش باعث افزایش پراکندگی و تشتت در صفوف نیروهای مخالف اسد خواهد شد و شاید این موضوع خود یکی از اهداف واقعی روسیه از برپائی چنین همایشی باشد. کنفرانس آستانه برای صلح در سوریه، پس از دو روز گفت‌وگوها میان مخالفان سوری و هیئت دولت سوریه و با نظارت روسیه، ترکیه و ایران روز سه‌شنبه تاریخ ۲۳ و ۲۴ ژانویه ۲۰۱۷، بعد از ظهر بیانیه‌ای پایانی خود را صادر کرد.

در این بیانیه آمده است که هیئت‌های شرکت کنند توافق کردند که مبنای گفتگوها در راستای بیانیه مشترک وزرای خارجه خود در مسکو مورخ ۲۰ دسامبر ۲۰۱۶ و قطعنامه ۲۳۳۶ شورای امنیت ملل متحد روند مذاکرات را دنبال کنند.

هیئت‌های مشترک از مذاکرات میان دولت سوریه و گروه‌های مخالف مسلح در شهر آستانه، برگزار شد، حمایت می‌کنند.

بیانیه از حضور دی‌مستورا نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد در امور سوریه و تسهیل گفت‌وگوهای فوق‌الذکر قدردانی و تشکر می‌کنند.

هیئت‌های مشترک یکبار دیگر بر تعهد خود نسبت به حاکمیت، استقلال، وحدت و تمامیت ارضی سوریه به‌عنوان کشوری دموکراتیک، چند ملتی، چند مذهبی و غیرفرقه‌ای که در شورای امنیت ملل متحد نیز مورد تأیید قرار گرفته است، تأکید می‌کنند.

هیئت‌های مشترک معتقدند که بحران سوریه از طریق راهکار نظامی قابل حل نیست و تنها از طریق فرایندی سیاسی مبتنی بر اجرای کامل قطعنامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل متحد می‌تواند حل و فصل شود.

سه کشور روسیه، ترکیه و ایران ضمن اتخاذ اقداماتی واقعی و اعمال نفوذ بر طرف‌ها، به‌دنبال تحکیم و تثبیت آتش بس حاصله براساس ترتیبات امضا شده در تاریخ ۲۹ دسامبر ۲۰۱۶، که در قطعنامه (۲۰۱۶) ۲۳۳۶ شورای امنیت سازمان ملل متحد مورد حمایت قرار گرفته است، کمک به‌حداقل رساندن موارد نقض آتش‌بس، کاهش خشونت‌ها، اعتمادسازی، تضمین دسترسی کمک‌های بشر دوستانه بدون هیچ‌گونه مانعی با سرعت و مداوم در راستای قطعنامه (۲۰۱۴) ۲۱۶۵ شورای امنیت سازمان ملل متحد و حفاظت و تردد آزادانه غیر نظامیان در سوریه خواهند بود؛ برای ایجاد سازکاری سه‌جانبه با هدف نظارت و تضمین پای‌بندی نسبت به آتش‌بس، ممانعت از بروز هر گونه اقدام تحریک‌آمیز و تعیین کلیه شرایط آتش‌بس تصمیم گرفتند.

برگزارکنندگان کنفرانس از تمامی اعضای جامعه بین‌الملل می‌خواهند از این فرایند سیاسی با رویکرد اجرای سریع تمامی گام‌های مورد توافق در قطعنامه ۲۲۵۴ شورای امنیت سازمان ملل متحد حمایت کنند.

کنفرانس در بیانیه پایانی از رئیس‌جمهوری قزاقستان، نور سلطان نظربایف و کشور قزاقستان به‌خاطر میزبانی از نشست بین‌المللی سوریه در شهر آستانه قدردانی کردند.

از سوی دیگر، مخالفان سوری با بیان این‌که بیانیه تنها دیدگاه سه کشور روسیه، ترکیه و ایران را بیان کرده است اعلام کردند که نسبت به‌نتایج و دستاوردهای کنفرانس و بیانیه پایانی آن به‌صورت محتاطانه برخورد خواهند کرد.

محمد علوش رئیس هیئت مخالفان سوری در کنفرانس آستانه، گفت: «مخالفان سوری با دادن هر گونه نقشی به ایران در گفت‌وگوها یا مذاکرات آینده به‌شدت مخالفند.»

علوش، تأکید کرد که مخالفان سوری از راه‌حلی سیاسی با نظارت سازمان ملل متحد در ژنو با هدف پایان دادن به حکومت بشار اسد، پشتیبانی می‌کنند.

علوش گفت: «وی به روسیه پیشنهاد آتش‌بس دائم در سوریه را داده و قرار است مسکو هفته آینده به او به‌صورت مفصل جواب دهد.»

علوش افزود: «روس‌ها دیگر از ایفای نقش جنگجوی حامی اسد علیه مخالفان سوری خارج، و به ایفای نقش ضامن آتش‌بس روی آورده‌اند. اما ایران و حزب‌الله لبنان همچنان به ایفای نقشی مخرب در روند صلح سوریه اصرار دارند. تهران تلاش می‌کند مانع تلاش‌های روسیه شود.»

پیش‌تر نیز روز سه‌شنبه ۲۰ دسامبر ۲۰۱۶ - ۳۰ آذر ۱۳۹۵، وزیرای خارجه ایران، روسیه و ترکیه در مسکو با هم دیدار کردند و درباره بحران سوریه گفت‌وگو نمودند.

مواضع ترکیه از ابتدای جنگ سوریه تا کنون با مواضع ایران و روسیه متفاوت و گاه حتی متضاد بوده است. چه چیزی این سه کشور را اکنون بر سر یک میز نشانداده است؟ آیا این نشست می‌تواند شروعی برای یک ائتلاف باشد و آیا این ائتلاف به نفع مردم سوریه خواهد بود؟

خبرهای رسیده از این نشست حاکی از آن است که تلاش سه کشور بر یافتن یک راه حل سیاسی برای بحران سوریه به خصوص پس از سقوط شهر حلب و تصرف کامل آن به دست نیروهای اسد بوده است.

این نشست زیر سایه دو رویداد اخیر در سوریه و ترکیه برگزار شد: تصرف کامل شهر حلب به دست نیروهای بشار اسد و نیز ترور سفیر روسیه در آنکارا.

بشار جعفری، نماینده سوریه در سازمان ملل که ریاست هیات سوری را در مذاکرات صلح قزاقستان بر عهده دارد، گفته است که این مذاکرات تنها بین دولت سوریه و احزاب سوری انجام می‌شود و هیچ گفتگویی بین سوریه و ترکیه انجام نخواهد شد.

درگیری فزاینده نمایندگان پارلمان ترکیه هنگام بحث درباره تغییر قانون اساسی، ۱۹ جنوری ۲۰۱۷

همزمان با این بحران عظیم منطقه‌ای، مسأله مهم در اوضاع داخلی ترکیه، تغییر قانون اساسی است. همان‌طور که در بالا اشاره کردیم در سال‌های اخیر اردوخان همواره به تغییر این قانون و افزایش قدرت ریاست جمهوری تأکید ورزیده است.

روز شنبه ۲۲ ژانویه ۲۰۱۷ - ۳ بهمن ۱۳۹۵، پارلمان ترکیه طرحی را که بر اساس آن قدرت اجرائی رئیس جمهور افزایش می‌یابد، در دور دوم با ۳۳۹ رای موافق و ۱۴۰ رای مخالف تصویب کرد بر اساس آن اختیارات رجب طیب اردوخان، رئیس جمهوری ترکیه افزایش می‌یابد و او می‌تواند دست‌کم برای ده سال آینده رهبری این کشور را در اختیار داشته باشد.

برای تغییر قانون اساسی در ترکیه رای سه‌پنجم نمایندگان پارلمان (۳۳۰ رای) لازم است. حزب اسلامی «عدالت و توسعه» دارای این تعداد نماینده نیست و به‌گفته ناظران آراء اضافی را از حزب ناسیونال فاشیست «حرکت ملی» کسب کرده است.

این لایحه، قرار است که در بهار امسال به‌همپرسی گذاشته شود. به‌نوشته روزنامه والستریت ژورنال، حزب حاکم عدالت و توسعه این همه پرسى را یک اعتماد مردم به‌دولت اردوخان به‌حساب می‌آورد. در صورت پیروزی در این همه‌پرسی، اردوخان می‌تواند برای ۲ دوره ۵ ساله دیگر رئیس جمهوری ترکیه باقی بماند.

توجیه هواداران رئیس جمهوری این است که اصلاح قانون اساسی بهترین راه برای برقراری ثبات در ترکیه است، در زمانی که این کشور با چالش رکود اقتصادی، عملیات تروریستی در داخل و مرزهای این کشور و پیامدهای کودتای ماه ژوئیه گذشته روبه‌روست.

حزب عدالت و توسعه از سال ۲۰۰۲ تا کنون ۹ انتخابات را در این کشور برگزار کرده و اردوخان یکی از موفق‌ترین رهبران در تاریخ جمهوری ترکیه است که توانسته سیاست‌های بازارمدار را در این کشور رونق دهد. بر اساس اصلاحات جدید، رئیس جمهوری ترکیه اجازه صدور فرمان، اعلام وضعیت اضطراری، انتخاب وزیران و کنترل بر قوه قضائیه را خواهد داشت. او همچنین می‌تواند که در عین حال رهبر حزب حاکم هم باشد. این قانون ۱۸ ماده‌ای، پس از این که به تصویب پارلمان رسید احتمالاً در روزهای آتی رجب طیب اردوخان این لایحه را امضاء کند و سپس به‌رفراندوم گذاشته شود. خاطرنشان می‌شود که رفراندوم ۶۰ روز بعد از انتشار این لایحه در خبرگزاری رسمی ترکیه برگزار خواهد شد.

پروژه تغییر در قانون اساسی ترکیه و تغییر نظام حکومتی از نظام پارلمانی به ریاستی از سال ۱۹۲۳، یعنی زمانی که جمهوری ترکیه شکل گرفت توسط حزب عدالت و توسعه مطرح شده است.

این اصلاحات که در صورت تأیید در رفراندوم از سال ۲۰۱۹ اجرایی خواهند شد، به ریاست جمهوری قدرت اجرایی بیشتری می‌دهد و او قادر خواهد بود که به‌طور مستقیم وزرا را انتخاب کند.

موافقت پارلمان ترکیه با تغییر قانون اساسی موجی از انتقادات داخلی را برانگیخت. نیروهای اپوزیسیون اعلام کردند که برای جلوگیری از این «خودکشی سیاسی» مبارزه خواهند کرد. تصمیم نهائی را مردم در یک همه‌پرسی خواهند گرفت.

کانون وکلای ترکیه، نظام مورد نظر اردوخان را «سلطانی» خوانده است. رئیس کانون وکلای ترکیه ابراز نگرانی کرد که اصلاحات مد نظر رجب طیب اردوخان برای تغییر قانون اساسی، به نظام «سلطانی» بینجامد و به‌دمکراسی در ترکیه پایان دهد. او اما به‌مقاومت مردم در برابر این اصلاحات خوش‌بین است.

پروفسور متین فیضی‌اوغلو، رئیس کانون وکلای ترکیه، شامگاه چهارشنبه ۱۸ ژانویه ۲۰۱۷ - ۲۹ دی ۱۳۹۵، در آنکارا گفت: «نظام ریاست جمهوری مد نظر رجب طیب اردوخان، رئیس جمهوری ترکیه، شبیه به نظام «سلطانی» است که ۶۰۰ سال در این کشور حاکم بوده است.

رئیس کانون وکلای ترکیه، در عین حال ابراز خوش‌بینی کرد که تغییرات قانون اساسی نتواند در همه‌پرسی اکثریت را به دست آورد. فیضی‌اوغلو گفت: «این مردم خودکشی نخواهند کرد».

رئیس کانون وکلای ترکیه گفت، چنان‌چه در جریان همه‌پرسی و برخلاف انتظار او، اصلاحیه قانون اساسی اکثریت آرای مردم را به‌دست آورد، «آنگاه این همه‌پرسی آخرین انتخابات آزاد» در ترکیه خواهد بود.

پروفسور متین فیضی‌اوغلو، رئیس کانون وکلای ترکیه

متین فیضی‌اوغلو، به‌خصوص تسلط هر چه بیش‌تر اردوخان بر دستگاه قضائی ترکیه از طریق اصلاح قانون اساسی را مورد انتقاد قرار داد. او ضمن اشاره به این‌که «می‌خواهند تفکیک قوا را کاملاً از میان بردارند» گفت، چنین تغییری در نظام سیاسی باعث «بی‌ثباتی و هرج و مرج» خواهد شد.

فیضی‌اوغلو، در راس ۷۹ کانون وکلا در سراسر ترکیه قرار دارد. او سخنان خود را پس از دیدار با اولریش شلنبرگ، رئیس کانون وکلای آلمان، بیان کرد. شلنبرگ نیز همبستگی خود با همکار ترک‌اش را اعلام کرد و نگرانی خود از به‌خطر افتادن استقلال قوه قضائیه ترکیه را ابراز داشت.

در صورت تصویب اصلاحات مورد نظر اردوخان، او گستره قدرت خود را وسیع‌تر می‌کند و هم‌زمان رئیس جمهوری و رئیس دولت ترکیه می‌شود.

حذف پست نخست‌وزیری، تسلط رئیس جمهور بر بسیاری از نهادها و ارگان‌ها از جمله نیروهای مسلح، تعیین روسای دانشگاه‌ها با حکم رئیس جمهوری و همچنین تعیین نیمی از روسای دادگاه‌های عالی توسط او، از جمله تغییراتی هستند که در اصلاحیه قانون اساسی گنجانده شده‌اند.

همچنین شخص رئیس جمهور در صورت تغییر قانون اساسی اجازه خواهد داشت عضویت خود در حزب مورد نظرش را حفظ کند. در حال حاضر رئیس جمهور ترکیه موظف است، از لحاظ سیاسی «بی‌طرف» باشد.

کمال قلیچدار اوغلو، رهبر حزب چپ میانه «جمهوری‌خواه خلق» ترکیه، در جمع خبرنگاران اعلام کرد که رای مثبت پارلمان به تغییر قانون اساسی «خیانت» است و حزب او برای جلوگیری از گسترش اختیارات رئیس جمهور تلاش خواهد کرد.

قلیچدار اوغلو از این‌که اکثر اعضای پارلمان بخشی از «حوزه قدرت خود» را به رئیس جمهور «واگذار می‌کنند» ابراز تأسف کرد و گفت: «این تغییر سیستم است و با آن مخالف هستیم».

رهبر بزرگ‌ترین حزب اپوزیسیون پارلمانی ترکیه، همچنین اظهار داشت، سپردن قدرت مطلقه به‌دست یک شخص «فاجعه» است.

کمال قلیچدار اوغلو، رهبر حزب چپ میانه‌روی «جمهوری‌خواه خلق» ترکیه

او در ادامه گفت، اطمینان دارد که مردم این «اشتباه» را جبران خواهند کرد و به تغییر قانونی اساسی رای نخواهند داد. به‌گفته قلیچدار اوغلو حزب «جمهوری‌خواه خلق» تمامی تلاش خود را به‌خرج خواهد داد تا مردم را از پیامدهای چنین رویدادی آگاه سازد.

همان‌طور که در بالا اشاره کردیم «حزب دموکراتیک خلق» که از حقوق زنان، کارگران، هم‌جنس‌گراها و اقلیت‌های ملی و مذهبی مانند علوی‌ها، ارمنی‌ها، به‌ویژه کردها دفاع می‌کند نیز با تغییر قانون اساسی مخالف است. اما رهبران و

اعضای بلندپایه این حزب زیر فشار شدید هستند و امکانات زیادی برای اظهار نظر در ملاء عام ندارند. در حال حاضر ۱۱ نماینده پارلمان وابسته به این حزب در زندان به سر می‌برند.

صلاح‌الدین دمیرتاش، یکی از رهبران «حزب دمکراتیک خلق»، بارها اعلام کرده بود که برای جلوگیری از «تغییر سیستم» تلاش خواهد کرد. اما او حتی امکان شرکت در بحث‌های پارلمانی در این باره را نیافت، زیرا در ماه نوامبر ۲۰۱۶، به همراه فیگن یوکسکداغ، یکی دیگر از رهبران حزب دستگیر شد.

جان دوندار، سردبیر پیشین روزنامه «جمهوریت» در توثیقی موضع خود را درباره تغییر قانون اساسی ترکیه اعلام کرد. او نوشت: «پارلمان ما خودکشی کرد. تسلیت.»

دوندار در ترکیه، به اتهام انتشار «اسرار محرمانه» به پنج سال و ده ماه زندان محکوم شده است. او به دادگاه تجدیدنظر شکایت کرده و چند ماه است که در آلمان زندگی می‌کند.

پیش از تصویب طرح در پارلمان، پروفسور متین فیضی‌اوغلو، رئیس کانون وکلای ترکیه هشدار داده بود که نظام مدنظر رجب طیب اردو خان، رئیس جمهوری ترکیه، به نظام سلطانی شباهت دارد که ۶۰۰ سال در این کشور حاکم بوده است.

او نیز خوش‌بین است که مردم با گسترش اختیارات قانونی رئیس جمهور موافقت خواهند کرد. برای تغییر قانون اساسی باید دست‌کم ۵۰ درصد مردم رای مثبت بدهند. بر اساس برخی نظرسنجی‌ها حدود ۴۵ درصد شهروندان ترکیه با تغییرات مورد نظر اردو خان و حزب «عدالت و توسعه» موافق هستند.

در پی تصویب نهایی طرح به همپرسی گذاشتن اصلاحات قانون اساسی در ترکیه، رجب طیب اردو خان، رئیس جمهور این کشور، از مردم خواسته در همپرسی پیش رو به تغییر نظام حکومتی رای دهند.

قانون اساسی فعلی ترکیه در سال ۱۹۸۲ و به وسیله نظامیان کودتاگر تصویب شده بود. طبق قوانین ترکیه، همپرسی اصلاح قانون اساسی باید دو ماه پس از اعلام رسمی تصویب طرح مربوط در روزنامه رسمی دولت برگزار شود.

منتقدان می‌گویند که حتی قانون اساسی مصوب دولت نظامی پس از کودتای ۱۹۸۲ هم استقلال قضات دادگستری را به رسمیت شناخته بود، اما با باز شدن دست رئیس جمهور در شورای عالی قضات و دادستان‌ها، استقلال قوه قضائیه از بین می‌رود.

از سوی دیگر با حزبی شدن ریاست جمهوری، رئیس جمهور در صورت در اختیار داشتن حزب اکثریت در مجلس، هدایت مسیر پارلمان را در دست خواهد گرفت و عملاً امکان نظارت مجلس و قوه قضائیه بر او از بین خواهد رفت.

به گفته مقام‌های دولت، این همپرسی به احتمال زیاد در ماه آوریل برگزار می‌شود. منتقدان اردو خان که نگران افزایش قدرت او هستند می‌گویند برقرار بودن وضعیت اضطراری در این کشور امکان برگزاری یک کارزار تبلیغاتی موثر را به آن‌ها نمی‌دهد. وضعیت اضطراری در ترکیه که پس از کودتای نافرجام تابستان گذشته برقرار شده، تا ۱۹ آوریل تمدید شده است.

بعضی از موارد پیشنهادی در اصلاحات عبارتند از:

- رئیس جمهور مسؤول تشکیل دولت است و علاوه بر وزیران، معاون یا معاونان رئیس جمهور را انتخاب می‌کند؛
- بی‌طرفی سیاسی رئیس جمهور لغو می‌شود و او می‌تواند در احزاب عضو شود؛
- مجلس می‌تواند در صورت رای نیمی از نمایندگان، زمینه استیضاح رئیس جمهور را فراهم کند اما نمایندگان دولت در برابر مجلس پاسخگو نخواهند بود؛
- رئیس جمهور از اختیارات ویژه برای نظارت بر عملکرد شورای عالی قضات و دادستان‌ها برخوردار خواهد شد؛

- رئیس‌جمهور از اختیار صدور بخشنامه‌های اجرائی و وضع مقررات کشوری برخوردار خواهد شد؛

- دوره ریاست جمهوری و نمایندگی مجلس از چهار سال کنونی به پنج سال افزایش می‌یابد؛

- تعداد نمایندگان مجلس از ۵۵۰ نفر به ۶۰۰ نفر افزایش خواهد یافت.

- حداقل سن نامزدهای نمایندگی مجلس از ۲۵ سال به ۱۸ سال کاهش می‌یابد.

اما مهم‌ترین تغییرات قانون اساسی ترکیه حذف سمت نخست‌وزیری و تمام ارگان‌های وابسته بدان و دادن اختیارات بسیار وسیع‌تر به رئیس‌جمهور است. رئیس‌جمهور به‌تنهایی مأمور تشکیل کابینه می‌شود و جالب است که طبق قانون جدید وی نیازی به ارائه برنامه‌های دولتش به مجلس ندارد. عجیب‌تر این‌که، وزرای انتخابی رئیس‌جمهور دیگر بدون نیاز به رای اعتماد از مجلس این کشور مستقیماً روی کار خواهند آمد. بدین ترتیب، دیگر چیزی به‌نام رای اعتماد وجود نخواهد داشت. این به‌معنای تضعیف قدرت نظارت و رسیدگی پارلمان این کشور بر دولت است.

دستیابی به جایگاه فرماندهی کل قوای این کشور در کنار اختیارات اشاره شده، قدرتی فراتر از تمامی روسای جمهور این کشور را به اردو خان خواهد داد؛ چرا که این اختیارات حتی در طول دوران حساس جنگ‌های «مصطفی کمال آتاترک» بنیان‌گذار نظام جمهوری در ترکیه نیز یکجا و به‌صورت قانونی به وی تنفیذ نشده بود.

در حال حاضر حزب ناسیونال فاشیست «حرکت ملی» به‌رهبری «دولت باغچلی» و حزب حاکم «عدالت و توسعه» ترکیه بر سر تغییر قانون اساسی این کشور به‌توافق رسیده‌اند. اما حزب «جمهوری‌خواه خلق» و حزب «دموکراتیک خلق‌ها» از مخالفان سرسخت این تغییرات هستند.

حزب حاکم «عدالت و توسعه» و حزب «حرکت ملی» ترکیه، که در ارتباط با اصلاحات قانون اساسی با یکدیگر ائتلاف کرده‌اند، در مجموع ۳۵۶ کرسی پارلمان ترکیه را در اختیار دارند.

رهبران حزب «دموکراتیک خلق» که در زندان به‌سر می‌برند، در پیامی به‌اعضای پارلمان این حزب اعلام کردند: «در هر شرایطی به مبارزه خود ادامه خواهیم داد.» همچنین اعضای حزب دموکراتیک خلق‌ها در پارلمان، شعار «ایستادگی می‌کنیم» سر داده‌اند.

در چنین وضعیت بحرانی، سقوط ارزش لیر ترکیه، همچنان ادامه دارد. ارزش پول رایج ترکیه از زمان کودتای ناموفق در این کشور در ژوئیه ۲۰۱۶ حدود ۳۰ درصد کاهش یافته است. خروج سرمایه از ترکیه نیز به شدت ادامه دارد. ارزش لیر ترکیه در پی ناامنی‌های سیاسی و ترورهای متعدد در این کشور به‌شکل بی‌سابقه‌ای سقوط کرده و سرمایه‌داران سرمایه‌های خود را به سرعت از این کشور خارج می‌کنند. در چنین شرایطی ناباوری در قبول اجرای برنامه‌های عظیم اقتصادی رجب طیب اردو خان، رئیس‌جمهوری ترکیه، افزایش می‌یابد.

بانک مرکزی ترکیه مستاصل است. این بانک در ابتدا کوشید با فروش دالر توسط بانک‌های این کشور جلوی سقوط لیر ترکیه را بگیرد، اما آن گونه که تاتا رُزه، یکی از کارشناسان «کومرتس بانک» آلمان می‌گوید این راهکاری نادقیق و ناکافی برای مبارزه با سقوط ارزش لیر ترکیه بود.

ارزش لیر ترکیه از آغاز سال ۲۰۱۷، همچنان به سقوط خود ادامه می‌دهد. سقوط دودرصدی ارزش لیر در یک روز دیگر امری استثنائی نیست. روز چهارشنبه ۱۱ ژانویه ۲۰۱۷ - ۲۲ دی ۱۳۹۵، ارزش لیر به پائین‌ترین سطح در تاریخ خود رسید.

در حال حاضر شهروندان ترکیه برای دریافت یک یورو باید چهار لیر بپردازند. در تابستان گذشته اما ارزش یک یورو برابر با سه لیر ترکیه بود. این اوضاع در شرایطی است که امیدی به تثبیت نرخ ارز در ترکیه وجود ندارد.

مانوئل شیم، کارشناس «لاندس بانک» ایالت بایرن آلمان در این باره می‌گوید: «نشانی از تثبیت یا بالاتر رفتن ارزش لیر ترکیه وجود ندارد.» این کارشناس در ادامه پیش‌بینی کرد که سرمایه‌گذاران در سال جاری میلادی نیز علاقه چندانی به لیر ترکیه نشان ندهند.

لیر ترکیه گرچه پس از کودتای ناکام نظامیان همواره زیر فشار بود، اما اکنون نگرانی‌ها در ارتباط با تحولات سیاسی در ترکیه افزایش چشمگیری یافته و خروج سرمایه از این کشور را تشدید کرده است.

در واقع اقتصاد ترکیه در سه ماهه سوم سال ۲۰۱۶، برای نخستین بار پس از سال ۲۰۰۹ بحرانی شده است. شاخص‌های رونق اقتصادی در این کشور قرمز اعلام شده‌اند و به‌خصوص بخش کلیدی گردشگری در ترکیه دچار مشکلات متعددی است.

اینک یکی از مهم‌ترین کشورهای آلمانی‌ها با علاقه تعطیلات خود را آنجا سپری می‌کردند، به‌خاطر حملات تروریستی در ترکیه با کمبود گردشگر مواجه است. بسیاری از هتل‌های ترکیه خالی شده‌اند. رشد اقتصادی کاهش یافته و دولت ترکیه پیش‌بینی می‌کند که نرخ رشد از پنج درصد به ۴/۶ درصد کاهش یابد.

همه این عوامل، یعنی بحران‌های داخلی ترکیه و منطقه‌ای و دیپلماتیک‌اش، همه سبب شده‌اند که این کشور تا دو سال پیش هم به‌لحاظ اقتصادی و هم سیاسی یکی از کشورهای نسبتاً امن منطقه بود اکنون به‌یک کشور بحران‌زده تبدیل شده است.

طبق اعلام فارین پالیسی: ترکیه؛ در لیست «۱۰ منطقه خطرناک دنیا» قرار گرفت. نشریه فارین پالیسی، ترکیه را به عنوان دومین منطقه خطرناک جهان در سال ۲۰۱۷ اعلام کرد.

به‌گزارش روزنامه جمهوری‌ت ترکیه، نشریه فارین پالیسی در مقاله‌ای ۱۰ منطقه خطرناک دنیا در سال ۲۰۱۷ را اعلام کرده است که بر اساس این مقاله ترکیه در ردیف دوم این ۱۰ منطقه خطرناک جهان قرار دارد. اسامی ده نقطه خطرناک جهان به‌شرح زیر است:

- سوریه / عراق
- ترکیه
- یمن
- منطقه صحرای بزرگ آفریقا و حوزه رود چاد
- جمهوری دموکراتیک کنگو
- سودان جنوبی
- افغانستان
- میانمار
- اوکراین
- مکزیک

در این مقاله تحلیل های عمیق و اساسی در خصوص این که چرا در این مناطق درگیری به وجود آمده صورت گرفته است که یکی از این تحلیل ها اشاره به گسترش ابعاد جنگ داخلی سوریه به تمام جهان است.

در بخش مربوط به ترکیه آمده است: درگیری های به وجود آمده از ۱۵ جولای ۲۰۱۶ (کودتای نافرجام در ترکیه) ۳۵۰ هزار نفر را تحت تأثیر قرار داده است. در حین درگیری هایی که میان نیروهای حکومتی و نیروهای پ.ک.ک در جریان بود، رخ دادن کودتای نافرجام در این کشور باعث اخراج ۱۰۰ هزار نفر از کار شد و بحث ها در خصوص سیستم ریاست جمهوری در ترکیه به این تنش ها افزود. روی گردانی ترکیه از امریکا و نزدیک شدن این کشور به روسیه نیز از این تنش ها کم نکرد.

در پایان، می توان به این نتیجه رسید که هدف اردوخان از تغییر سیستم پارلمانی به سیستم ریاست جمهوری به مراتب مهم تر از اصل این طرح است. هدف اردوخان نه بر مسند ریاست جمهوری نشستن، بلکه بر مسند خلافت نشستن است و اردوخان تلاش می کند که بالاتر از مقام ریاست جمهوری برای خودش یک مقام معنوی و رهبری تعریف کند و به نوعی با خلافتی که با مدرنیته گره خورده برای خودش یک جایگاه خاص و معنوی تعریف کند و در آنجا علاوه بر این که مردم ترکیه را با تصدی ریاست جمهوری هدایت کند بتواند در منطقه و بر برخی از کشورهایی که قبلا جزو امپراتوری عثمانی بودند اعمال نفوذ داشته باشد. اعمال و رفتار و کنش های مختلف اردوخان در سال های اخیر نشان داده که افکار او بر خلاف سال های دوران نخست وزیری اش، تغییر کرده و اردوخانی که ظاهرا به دنبال دموکراتیزه کردن ترکیه، آزادی های سیاسی و شرایطی که تمام اقلیت های ملی و مذهبی بتوانند آزادانه خواسته و مطالبات خود را بیان کنند بود الان به یک اقتدارگر و تمامیت خواهی تبدیل شده به طوری که او رسماً و آشکارا، حتی از هیتلر و حاکمیت او تعریف و تمجید کرده و آرزو هیتلر شدن و امپراطور شدن داشته و به دنبال تک قطبی کردن جامعه ترکیه است.

همچنین حمله «باشگاه شبانه رینا» نشان داد که دولت دارای ماهیت و ذهنیتی مشترک با گروه داعش است و به طور ضمنی بسیاری از طرفداران اردوخان از این حمله چشم پوشی کرده اند. نتیجه حاصله آن است که نیمه دیگر ترکیه، یعنی مردم سکولار ترکیه، نه تنها جزء گروه اقلیت شده اند بلکه همراه کردها و علوی های ترکیه هدف حمله های مداوم گروه های تروریستی نیز قرار گرفته اند و حتی مرگ و میر و درد و رنجشان از سوی گروه های اکثریت جامعه تشویق شده است.

بدین ترتیب، شرایط برای اظهار نظر مخالفان دولت ترکیه روز به روز سخت تر و سخت تر می شود. حسن جمال، روزنامه نگار برجسته، اعلام کرده که ستون نویسی (در سایت تی ۲۴) را متوقف کرده است؛ چون از آن چه که در سال

۲۰۱۷ ممکن است برسر ترکیه بیاید در هراس است. با این حال یک روزنامه‌نگار دیگر به‌نام «نورای مرت» در روزنامه جمهوریت به‌نوشتن ستون‌های آتشین خود ادامه داده است. «جمهوریت»، یکی از روزنامه‌های مخالف دولت است که تقریباً نیمی از خبرنگاران و مدیران ارشد آن توسط دولت اردوخان زندانی شده‌اند. خانم نورای مرت، در آخرین ستون خود چنین نوشته است: «در کشوری که حزب مخالف دولت به‌حمایت از تروریست‌ها متهم می‌شود و دوست و همکار ما احمد سیک در آخرین روزهای سال به زندان محکوم می‌شود ... در جایی که هرکس علیه دولت و همراهانش سخن بگوید، گرفتار تهدید و ارباب می‌شود، چطور می‌توان از اتحاد و همبستگی دم زد؟» بنابراین، می‌توان گفت کودتا، ترور، موج دستگیری‌ها و بحران سیاسی بر حیات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ترکیه، عمیقاً تأثیر منفی گذاشته است.

پنج‌شنبه هفتم بهمن [دلو] ۱۳۹۵ – بیست و ششم جنوری ۲۰۱۷

ادامه دارد.